

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

Europski panel građana i građanki o suzbijanju mržnje u društvu

*Sažetak trećeg
sastanka*

[17. - 19. svibnja 2024.]

Ukratko...

Koje su prioritetne mjere za suzbijanje mržnje?

Na trećem i posljednjem sastanku europskog panela građana i građanki, održanom u Bruxellesu od 17. do 19. svibnja, okupilo se 150 sudionika iz cijelog EU-a. Taj vikend, pun žustrih rasprava i napornog rada, bio je posvećen dovršetku preporuka Europskoj komisiji.

Zahvaljujući njihovoj nepokolebljivoj predanosti i marljivom radu sudionici su donijeli 21 preporuku za suzbijanje mržnje u društvu. Te su preporuke donesene na plenarnom sastanku i predane Ani Gallego Torres, glavnoj direktorici Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača (GU JUST).

Koji je idući korak?

Preporuke građana i građanki trebalo bi uzeti u obzir u pripremi budućih inicijativa Komisije za suzbijanje mržnje u društvu. Ovdje možete pronaći [21 preporuku](#) dostavljenu Europskoj komisiji. Uskoro se očekuje konačni dokument, preveden na 24 službena jezika EU-a.

Budimo u kontaktu

Ostat ćemo u kontaktu sa svim sudionicima i organizirati susret na kojem ćemo razgovarati o tome kako je Europska komisija uzela vaše preporuke u obzir.

U tu svrhu uspostavljamo mrežu bivših sudionika europskih panela građana i građanki i drugih europskih projekata uključivanja građana. Ako ne želite sudjelovati u toj mreži, pošaljite nam e-poruku na COMM-CITIZENS-PANELS@ec.europa.eu pa ćemo vas ukloniti s popisa primatelja e-poruka.

Izbor fotografija sa sastanaka panela možete pronaći na [Platformi za građanski angažman](#). Slobodno ih podijelite sa svojim prijateljima, obitelji i na društvenim mrežama!

GU JUST šalje mjesečni bilten s najnovijim vijestima, događanjima i publikacijama. Na njega se možete pretplatiti [ovdje](#).

Više informacija o politikama EU-a u području pravosuđa, prava potrošača i rodne ravnopravnosti dostupno je na internetskim stranicama [Pravosuđe - Europska komisija \(europa.eu\)](#) i na X-u: [@EU_Justice / X \(twitter.com\)](#).

„Mi, građani 27 država članica Europske unije, vjerujemo da je borba protiv mržnje u Europi i svijetu bitan prioritet.”

Od mržnje i podjela do zajedničkog uživanja europskih vrijednosti jednakosti, poštovanja ljudskih prava i dostojanstva

„Vaši prijedlozi pomažu očuvati naša demokratska društva.”

Nakon dva mjeseca napornog rada sudionici su se vratili u Bruxelles na posljednji vikend ovog europskog panela građana i građanki. Ovaj put su se okupili kako bi zaključke do kojih su došli na prethodna dva sastanka pretvorili u preporuke Europskoj komisiji. U petak ih je na plenarnom sastanku pozdravila Dana Spinant, glavna direktorica Glavne uprave za komunikaciju (GU COMM), koja im je čestitala na uspješnom radu: *Zadivljena sam vašom mudrošću i empatijom koju ste pokazali na ovom panelu, ali i vašom iskrenošću i otvorenošću u raspravama o tako složenoj temi. Puno nam znači što vam je svima stalo da se mišljenja građana čuju na europskoj razini.*

Definicija problema: postavljanje temelja za preporuke

Od drugog sastanka urednički odbor sastavljen od članova panela radio je na konačnoj definiciji problema, uzimajući u obzir primjedbe svih članova panela.

Cilj je bio objediniti rezultate radne skupine i sastaviti zajednički tekst (...). Trebalo nam je tri i pol sata da detaljno prođemo kroz sve i uključimo mišljenja svih 12 radnih skupina, objasnio je Gerhard, član uredničkog odbora.

Mržnja utječe na svaki dio društva. Sudionici smatraju da je borba protiv mržnje u Europi i ostatku svijeta važan zadatak. U tekstu se ističe da bi bez aktivnog rada na zacjeljivanju rana, na primjer uzrokovanih ratom, mržnja potaknuta sukobima mogla doprinijeti začaranom krugu neprijateljstva i podjela. U tekstu se naglašava i odgovornost političara i javnih ličnosti u širenju govora mržnje, što su dodatno pogoršali mediji i društvene mreže. Građani ističu da nedostatak tolerancije, komunikacije i obrazovanja o različitim identitetima i kulturama, kao i nedostatak pouzdanih informacija na internetu, može produbiti nesporazume, ukorijeniti predrasude i dovesti do mržnje.

Sažetak komentara stručnjaka

Obrazovanje kao temeljna vrijednost za nove generacije

Robin Sclafani, direktorica CEJI: *Obrazovanje je izuzetno važno u formiranju sretnih i funkcionalnih osoba. Ovlasti EU-a trenutačno su ograničene, ali se mnogo toga može učiniti da se potakne i angažman samih država.*

Potencijal panela građana i građanki za jačanje socijalne kohezije

Federico Faloppa, profesor sociolingvistike na Sveučilištu u Readingu: *U srednje velikim gradovima u Italiji i Ujedinjenoj Kraljevini organizacije pokušavaju okupiti građane na panelima. U jednom takvom talijanskom gradu vidimo da poduzeća uspješno posluju baš zato što su „bez mržnje” i podupiru ljudska prava. Moramo okupiti lokalno stanovništvo. Tako bismo i mi trebali udružiti snage - institucije na europskoj, državnoj i lokalnoj razini.*

Je li umjetna inteligencija dobro sredstvo za borbu protiv mržnje?

Nesrine Slaoui, neovisna novinarka: *Ako se ne borimo protiv mržnje na internetu, umjetna inteligencija nam neće pomoći. Algoritmi su ključni u tome, ali treba nam i ljudski angažman.*

Ne zaboravimo ni financijski aspekt situacije: platforme su multinacionalne kompanije koje zarađuju i od dobrog i od lošeg sadržaja. Potrebno je educirati i građane. Umjetna inteligencija ima rasističke i seksističke predrasude i ne možemo budućnost povjeriti alatima koji su pod njihovim utjecajem.

Pronalaženje ravnoteže između zaštite podataka i borbe protiv mržnje na internetu

Louisa Klingvall, GU JUST: *U Europi živimo u demokratskom društvu, ali u ostatku svijeta nije nužno tako. Anonimnost može nekima promijeniti okolnosti i omogućiti im da se izraze, ali može i dovesti do govora mržnje. Tijela kaznenog progona mogu saznati tko širi poruke mržnje, i to pogotovo zahvaljujući Aktu o digitalnim uslugama.*

Martin Sacleux, GU JUST: *Ravnoteža između zaštite podataka i borbe protiv govora mržnje na internetu nešto je čemu Europska komisija neprestano teži. Iz tog razloga Uredba o zaštiti podataka korisnicima interneta osigurava visok stupanj zaštite. Svakodnevno se objavljuju milijarde različitih stavki sadržaja i stoga nam trebaju resursi koji će nadležnim tijelima pomoći da prepoznaju i filtriraju taj sadržaj. Važno je prijavljivati govor mržnje kako bi se počinitelje moglo kazneno goniti.*

Zaštita najranjivijih skupina edukacijom osoba koje s njima rade

Daris Lewis Recio, službenik za pravna pitanja i politiku u Equinetu: *Postoje brojne političke i pravne inicijative koje se posebno odnose na migrante i na suzbijanje govora mržnje prema novopridošlim osobama.*

Potpora žrtvama i omogućavanje da se slobodno izraze bez osuđivanja

Arun Mansukhani: *Moramo educirati osobe koje uzimaju iskaze da žrtvama pruže što bolju potporu. Najbolji psiholozi su policijski službenici koji su dobro upoznati sa situacijom i znaju tko će čitati iskaz žrtve.*

Ingrid Bellander Todino, načelnica Odjela za politiku temeljnih prava, GU JUST: *Još smo 2012. donijeli propise o pravima žrtava prema kojima žrtve zločina trebaju dobiti potporu i pomoć. Pravni okvir za zaštitu žrtava već postoji u državama članicama, ali moramo*

osigurati da se ona provodi i da je pristupačna. Tu je dostupnost službi za potporu presudna da se može odrediti što je žrtvama potrebno.

Sudionici su proslavili ratifikaciju 21 preporuke!

U subotu su građani i građanke podijeljeni u 12 skupina kako bi dovršili svoje preporuke. Neke od njih možete pročitati u nastavku.

- **Informiranje javnosti o mržnji i postojećim mjerama i postupcima za njezino suzbijanje:** panel građana i građanki predlaže da Europska unija organizira informativnu kampanju o opasnostima mržnje, njezinim uzrocima i načinima borbe protiv nje. EU bi istodobno trebao informirati javnost o svojim raznim inicijativama suzbijanja mržnje i mjerama i kanalima za potporu žrtvama.

- **Kartica EU-a za sigurno surfanje** koja će djeci od osam godina nadalje omogućiti sigurno korištenje interneta. Zahvaljujući toj kartici djeca bi trebala steći vještine potrebne za

samostalno i sigurno korištenje interneta.

- **Promicanje nenasilne komunikacije:** EU bi trebao bolje promovirati postojeće edukativne programe o govoru mržnje i nenasilnoj komunikaciji, posebno među određenim ciljnim skupinama. Edukacija o nenasilnoj komunikaciji trebala bi biti dostupna svim generacijama u svim državama članicama EU-a.
- **Veća neovisnost medija:** od medija bi trebalo tražiti da surađuju s neovisnim organizacijama za provjeru činjenica i da budu transparentni sa svojim izvorima financiranja. Treba ograničiti broj medijskih kuća koje može posjedovati pojedinac ili

poduzeće. Preporučuje se i veće sudjelovanje građana u medijima kako bi se dala veća važnost njihovom sadržaju i promicala zajednička kultura reciprociteta i poštovanja.

- **Praćenje i kazneni progon govora mržnje na internetu:** anonimnost na internetu trebalo bi regulirati kako bi nadležna tijela lakše pratila i kazneno gonila one koji šire govor mržnje. Europska komisija trebala bi osnovati radnu skupinu zaduženu za ažuriranje i proširenje definicije „nezakonitog govora mržnje”. Umjetnu inteligenciju trebalo bi iskoristiti za ograničavanje širenja govora mržnje na

društvenim mrežama. Platforme i subjekte iza njih trebalo bi obvezati da prilagode svoje algoritme tako da prikazuju širi spektar mišljenja.

- **Kodeks ponašanja za zastupnike u Europskom parlamentu:** panel građana i građanki predlaže osnivanje neovisnog povjerenstva za izradu kodeksa ponašanja za zastupnike u Europskom parlamentu i praćenje govora mržnje i širenja pogrešnih informacija.
- **Europski paneli mladih:** organiziranje debata u školama po uzoru na panele građana i građanki moglo bi pridonijeti razvoju kulture debatiranja među mlađom generacijom. Na primjer, debata o ponudi hrane u školskoj kantini s obzirom na prehrambene navike u različitim religijama mogla bi biti prilika za pokretanje rasprave o konkretnim temama koje svakodnevno utječu na djecu, pri čemu bi učenicima dobro došlo stručno znanje osoblja i kuhara iz kantine. Povezivanje škola omogućilo bi diskusije na europskoj razini. Za mlade u dobi od 16 do 25 godina trebalo bi prema modelu postojećih panela organizirati europske panele o mržnji, na kojima bi diskutirali o temama koje na njih izravno utječu, na primjer uznemiravanje na internetu.

„Vi ste okosnica demokratske rasprave.”

U nedjelju su se građani i građanke ponovno okupili na plenarnom sastanku kako bi predstavili i ocijenili 21 konačnu preporuku. Ocjenama od 1 do 6 izrazili su intenzitet svoje podrške za svaku od njih. Radi transparentnosti glasovi su prebrojani u prisutnosti građana promatrača.

Nakon prezentacija i glasanja najstarija članica panela Gemma iz Italije i najmlađa članica Camille iz Francuske predstavile su preporuke **Ani Gallego Torres, glavnoj direktorici Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača**. Glavna direktorica zahvalila je 150 sudionika na njihovoj nepokolebljivoj predanosti, aktivnom sudjelovanju i impresivnim postignućima.

Na samom kraju građani su primili poruku zahvale **Dubravke Šuice, potpredsjednice za demokraciju i demografiju**, koja je naglasila važnost uključivanja građana u proces izrade politika kako bi se čuo njihov glas i osiguralo da europske institucije služe interesima građana. „Vaša predanost doprinosi otpornosti naše demokracije. Ponosni smo na naše panele građana i građanki... Radujem se čitanju vaših preporuka i zahvaljujem vam na vašem radu.”

Kliknite [ovdje](#) i pogledajte snimku plenarnog sastanka od petka!

Kliknite [ovdje](#) i pogledajte snimku plenarnog sastanka od nedjelje!

Dojmovi s panela

Matilde, Italija: *Meni se najviše sviđjelo što sam mogla upoznati ljude iz cijele Europe jer se od drugih može puno naučiti. Uz to sam i prvi put vidjela vlastitim očima koliko se EU trudi doprijeti do građana. Bilo je to jako lijepo iskustvo.*

Nelson, Poljska: *Najviše mi se sviđjela radna skupina: mogli smo se slobodno izražavati, iznijeti svoja mišljenja, raspravljati o temi, a atmosfera je bila pozitivna čak i kad se ne bismo slagali. Kad bih morao odabrati najdraži trenutak, bila bi to osobna iskustva koja su ljudi podijelili na prvom sastanku - zaista su me ganula.*

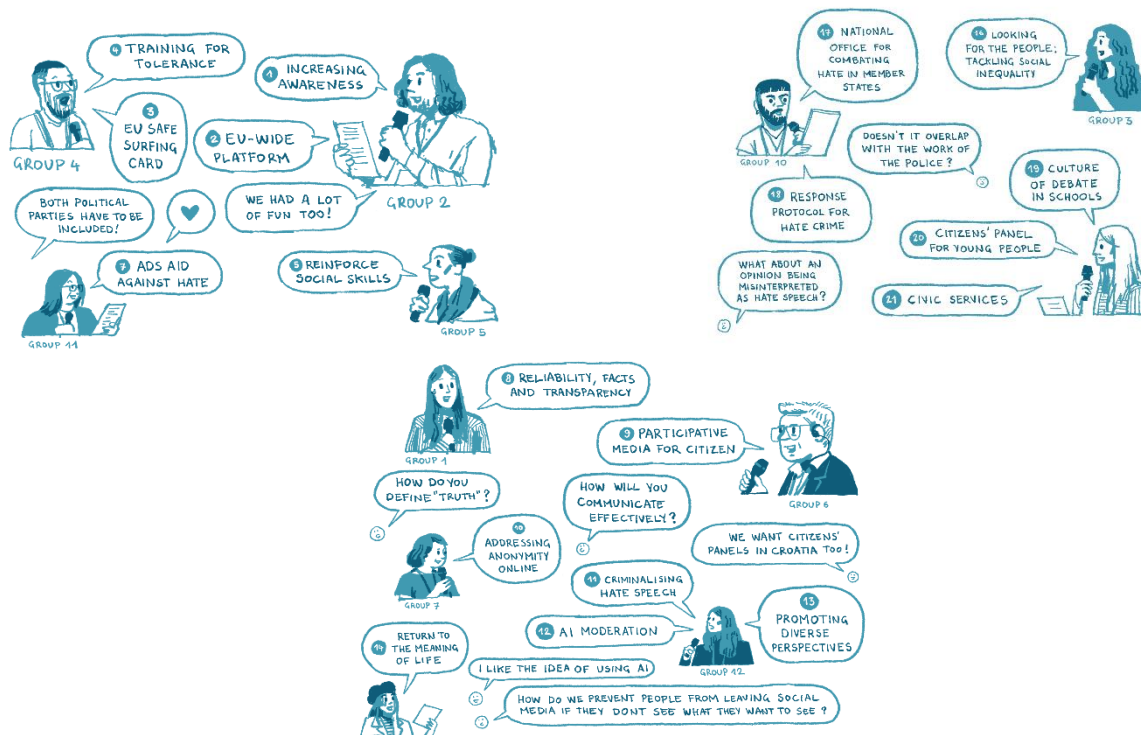
Petra, Češka: *Stvarno mi se sviđjelo čuti mišljenja drugih. Čak i kad se ne bismo slagali, to bi me prisililo da ih saslušam i da uzmem u obzir njihova mišljenja. Puno sam naučila, zaista sam uživala u cijelom procesu i upoznavanju novih ljudi iz cijelog EU-a. Posebno su mi dragi zabavni trenuci za vrijeme rada u grupi.*

Sybel, Luksemburg: *Kad bih morala odabrati jedan nezaboravni trenutak s ova tri sastanka, bilo bi to kad su Camille i Gemma predale preporuke Ani Gallego Torres. Taj trenutak simbolizira sav rad i kolektivni trud uloženi da bi se postigao konsenzus o našim preporukama. Ponosna sam na ono što smo postigli, nije bilo jednostavno. Nismo se uvijek slagali, ali svi su bili voljni ponuditi vlastitu perspektivu i doprinijeti raspravi. Naše iskustvo pokazuje da se građani mogu angažirati i političarima predstaviti relevantne ideje.*

Kako taj susret vidi Sylvain

Grafički moderator Sylvain Mazas vizualno prikazuje tijek rasprava u panelu.

Evo njegovih dojмова s vikenda:

Druga događanja

Drago mi je što vas je posljednjih tjedana toliko došlo u Bruxelles predstavljati panel na raznim događanjima i konferencijama. Puno hvala svima koji su se javili da budu predstavnici!

Glavno događanje u sklopu daljnjih aktivnosti od 13. lipnja 2024. organizirala je Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača. To je bio [12. sastanak Skupine EU-a na visokoj razini za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje](#), koju čine ministri pravosuđa, kulture i unutarnjih poslova. Taj je sastanak omogućio jednoj skupini sudionika da predstavnicima država članica predstavi preporuke, u prvom redu one koje se odnose na obrazovanje i uvelike ovise o angažmanu na nacionalnoj razini.

Građani su u još dva navrata imali priliku predstaviti rad panela. Prvo je događanje organizirao Europski gospodarski i socijalni odbor 31. svibnja 2024. povodom donošenja mišljenja pod nazivom [Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje](#). Drugo, koje je organizirao JRC, dio je [Petog festivala angažmana građana i deliberativne demokracije](#).

Posebno zahvaljujemo svim građanima i građankama koji su se dobrovoljno javili (nasumično odabrani) i vratili se u Bruxelles kako bi u ime panela sudjelovali na ta tri događanja!